

Dato:	27.10.2014
Arkivsak	14/00015
Dokumentnummer:	14/00015-001
Arkivkode:	008
Saksbehandler:	Anja Terjesen

Saksnr	Sak	Møtedato
026/14	Høring: Staten og Den norske kirke - et tydelig skille	28.10.2014

Vedtak

HØRINGSUTTALELSE TIL «Staten og den norske kirke - et tydelig skille». Høringssvar fra Hernes menighetsråd, Hamar bispedømme.

Hernes menighetsråd er meget fornøyd med at det slås fast at det er Grunnlovens nye §16 som ligger til grunn for endringsforslaget. Det gir klare premisser for hvordan endringene kan utformes. Vi konstaterer med tilfredshet at det nå er tatt til følge at soknenes selvstendighet og soknenes virksomhetsansvar videreføres, at kommunenes finansieringsansvar for den lokale kirke videreføres og at det skal være et Fellesråd i hver kommune.

Hernes menighetsråds merknader summeres i følgende punkter:

1. Tempoet i reformarbeidet må settes ned.

Endringene i kirkeordningen berører folket sterkt. Folkets tilhørighet til kirka er basert på de dypeste følelser i livet; ved fødsel, død, det å bli voksen og ved høytider. Arbeidet med ny kirkeordning må ha denne tilhørighet både som utgangspunkt og som mål.

Det er ingen grunn til at det skal fremmes lovproposisjon allerede våren 2016. Det valgte årstallet har ingen begrunnelse. Soknene har ikke bedt om det. Når det nå slås fast, at soknene er kirkas grunnenhet, så er det kirkas medlemmer i soknene som må eie prosessen videre, ikke et kirkebyråkrati eller kirkemøte, ikke et departement eller en regjering, men kirkas medlemmer i soknene. Den korte høringsfristen tar ikke på alvor at soknene er kirkas suverene grunnenhet.

Tempoet i endringsprosessen må settes ned slik at soknenes rettslige myndighet respekteres.

Departementet har et ansvar for å påse at demokratiet respekteres. På det utviklingsstadium

kirkedemokratiet er nå, er Kirkemøtet ikke representativt for soknenes oppfatning i

kirkeordningsspørsmålene. Det viser alle høringene der menighetsrådene har deltatt. Vi forventer at

departementet i den videre endringsprosess spesielt ivaretar soknenes interesser. På samme måte

som i Stortingsmeldingen (2008), i Kirkeforliket og i selve grunnlovsvedtaket forventer vi at

departementet søker brede og samlende løsninger. Slagordet «Et tydelig skille» er ikke samlende.

Det er en politisk mindretallsposisjon. Det er meget uheldig for prosessen videre at et politisk

slagord som ikke har flertall i folket, gjøres til målsetting.

2. En egen kirkelov

Grunnlovens nye paragraf 16 sidestiller to saker: (1) at alle har religionsfrihet og rett til å danne trossamfunn (2) at Den norske kirke skal være landets folkekirke.

Av dette følger at Dnk ikke kan sidestilles med de andre trossamfunnene. Dnk er juridisk et trossamfunn som beskyttes av den samme trosfrihet som de andre, men samtidig er Dnk som trossamfunn pålagt en særlig oppgave og et særlig ansvar: å være landets folkekirke.

Fordi dette er noe mer enn det som kan gjelde for et vanlig trossamfunn, kan heller ikke vilkårene for dette bestemmes av trossamfunnets organer alene. Det må fastsettes i egen lov. Saksområdene dette gjelder er (1) at kirka skal være landsdekkene, (2) hvordan den organiseres med sokn,

bispedømmer og et nasjonalt organ og hvordan oppgavene er fordelt mellom disse, (3) at alle sokn skal betjenes av prest og bispedømmene av biskop, (4) at den skal ha åpne og ensartede medlemskriterier (dåp), (5) den skal være demokratisk og respektere menneskerettighetene, (6) den skal ha et samvirke mellom demokratiske organ og en selvstendig prestatjeneste, (7) prestatjenestens frihet skal beskyttes

3. Soknets selvstendighet

Vi er meget tilfreds med at soknet sikres selvstendighet i den nye loven.

Folkekirka bygger på soknet som grunnenhet. Det er avgjørende for å kunne føre folkekirka videre at soknet bevares med myndighet og virksomhetsansvar.

Et resultat av høringen i 2012 («Refleksjonsdokumentet»), var menighetsrådenes tydelige ønske om selvstendige sokn og et like klart ønske om et tett samarbeid med kommunene. Dette er ikke bare økonomisk begrunnet. Det er et kjennetegn ved ei folkekirke at den er tett integrert i sitt lokalsamfunn. Det nødvendiggjør et tett samarbeid med kommunen. Ordningen med Fellesråd i en kommune må videreføres.

4. Maktfordeling

Vi vil ha en bedre fordeling av makt og myndighet i kirka enn det lovforslaget legger opp.

Inntil endringene i grunnloven i 2012, støttet kirka seg på samfunnets demokratiske ordninger og hadde en god balanse av makt mellom ulike organer og ulike nivåer. Maktbalanse og maktfordeling må nå gjøres til tema og tenkes nøye gjennom når det skal etableres en ny kirkeordning. Alle demokratier må ha et system for maktfordeling.

Makt kan balanseres ved å fordele oppgaveansvar mellom selvstendige organer og nivåer. Og makt kan balanseres med å la være å samle myndighet i bare én styringslinje.

Forslaget slik det er lagt fram, samler for mange oppgaver, ansvar og myndighet i Kirkemøte. Dette er ikke god maktfordeling. Dette samler for mye makt på ett sted.

Vi mener at makt må balanseres med å bygges opp nedenfra. Først må soknet og soknets oppgaver bestemmes. Så må soknenes støttefunksjoner og tilsynsfunksjoner i et bispedømme bestemmes. Til slutt kan et nasjonalt nivå (et Kirkemøte) bestemmes som får sine oppgaver begrenset til kun å dekke de oppgaver som soknene og bispedømmene ikke har. (Se den svenske kirkeloven §§4-6). Selvstendige organer må også råde over sin økonomi. Soknene har dette gjennom Fellesrådet. Bispedømmene må få det ved en videreføring av dagens ordning med direkte finansiering av prestatjeneste, trosopplæringen og diakoni. Kirkemøte kan til slutt ha en meget begrenset økonomi for kun å ivareta de samordnende nasjonale oppgaver.

5. Bispedømmets oppgaver må lovfestes

Vi vil at bispedømmene skal ha lovfestede oppgaver.

Forslagene i loven unnlater å bestemme bispedømmets oppgaver og ansvar og gjør dette til et spørsmål bare om delegasjon. Lovforslaget bestemmer grunnplanets ansvarsområde, og det bestemmer topporganets ansvarsområde, men forslaget unnlater å bestemme mellomnivået. Det svekker maktbalansen i kirka. Og det svekker soknenes mulighet for å utvikle seg. Vi mener at bispedømmene skal ha et selvstendig oppgaveansvar. Bispedømmets oppgave er å fremme virksomheten i soknene. Dette vil også gi biskopene grunnlag for et utviklende positivt tilsyn. Her mener vi departementet i større grad kunne følge opp Stortingsmeldingen fra 2008 som klart signaliserer en interesse for å styrke mellomnivået i kirka.

Bispedømmet må få lovbestemt virksomhetsansvar og få tildelt økonomi direkte for å kunne løse disse oppgavene. Det vil være en videreføring av dagens ordning der bispedømmene formidler finansiering av prestatjenesten, trosopplæringen, og diakonien. Det vil kreve at bispedømmene må ha juridiske rettigheter, slik som soknet.

DEN NORSKE KIRKE

Hernes menighet

6. Prestetjenestens frihet

Vi vil at prestenes og biskopenes selvstendige ansvar skal lovfestes.

Vi vil at prestedtjenesten skal organiseres i en egen styringslinje.

Den lutherske kirke er en frihetskirkelike som ikke anerkjenner noen pave eller noe kirkemøte med endelig fortolkningsrett. Det er enhver døpts rett til selv å fortolke. En konsekvens av dette er at den fortolkningsplikt som ligger til prestedtjenesten, skal ha den samme frihet. Dette kan som departementet skriver, begrunnes i ordinasjonen.

I Hamar bispedømme har vi av historien lært hvor verdifullt det er at prestedtjenesten ikke er underlagt flertallsstyre. Våre biskoper Schjelderup og Köhn ville begge ha blitt votert ut av kirkehistorien om vi ikke hadde hatt en kirkeordning om sikret prestedtjenestens frihet. Hvordan hadde det gått med kvinnelig prestedtjeneste uten at Schjelderup trosset et flertall? Hvordan hadde det gått med de homofiles rettigheter om ikke Köhn hadde kunnet stå fast på sitt? En konsekvens av denne frihet er at prestedtjenesten må organiseres i en egen linje og ledes av en biskop.

Utskutt
for prestedtjeneste
Anja Sørensen